

مطالعه مؤلفه‌های موفقیت تحصیلی از دیدگاه دانش‌آموزان

سوگند ابراهیمی کسمائی^۱، مرتضی حبیبی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مشاوره خانواده دانشگاه بجنورد

۲- کارشناس ارشد مشاوره مدرسه دانشگاه علامه طباطبائی تهران

چکیده

پژوهش حاضر یک پژوهش کیفی باهدف مطالعه مؤلفه‌های موفقیت تحصیلی از دیدگاه مشاوران و دانش‌آموزان مدارس است. افراد جامعه مورد پژوهش را مشاوران و دانش‌آموزان مدارس شهر ری تشکیل دادند. از میان این جامعه نمونه‌گیری به صورت هدفمند و تا حد اشباع (۱۰ نفر)، انجام گرفت. با استفاده از مصاحبه نیمه ساختاریافته اطلاعات مرتبط با افراد نمونه جمع‌آوری شد و یافته‌های پژوهش به شیوه تحلیل مضمون، مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. پس از تحلیل محتوای مصاحبه‌ها و کدگذاری آن‌ها، در ارتباط با مؤلفه‌های موفقیت تحصیلی ۱۲ مقوله اصلی استخراج گردید که ۶ مقوله اصلی مربوط به پاسخ مشاوران و ۶ مقوله اصلی مربوط به پاسخ دانش‌آموزان بود. مقوله‌های اصلی استخراج شده از دیدگاه مشاوران شامل: (۱) توجه به ظرفیت‌ها و امکانات درونی (۲) برخورداری از مهارت‌های انطباقی و سازگاران، (۳) برخورداری از حمایت‌گرهای درونی، (۴) برخورداری از حمایت‌گرهای بیرونی، (۵) معیار بودن نمرات، (۶) عوامل زمینه‌ساز در موفقیت و همچنین مقوله‌های اصلی استخراج شده از دیدگاه دانش‌آموزان: (۱) دستاوردهای ناشی از آمادگی علمی، (۲) ویژگی‌های فردی مؤثر، (۳) کسب مهارت‌ها و شایستگی‌ها، (۴) توجه به همه ابعاد مورد نیاز "خود" در زندگی، (۵) برخورداری از الگوی اثربخش، (۶) برخورداری از حمایت‌گرهای بیرونی هست. یافته‌های پژوهش نشان داد، مؤلفه‌های موفقیت تحصیلی شامل یک مضمون هسته‌ای از دیدگاه مشاوران شامل "از دیدگاه مشاوران مدرسه علاوه بر نمرات و معدل درسی، برخورداری از توانمندی و مهارت‌ها و حمایت‌گرهای درونی از جمله مؤلفه‌های موفقیت تحصیلی محسوب می‌شوند"، و دو مضمون هسته‌ای از دیدگاه دانش‌آموزان شامل "از دیدگاه دانش‌آموزان علاوه بر کسب دستاوردهای ناشی از آمادگی علمی ویژگی‌های فردی رشد یافته، کسب شایستگی‌ها و خودشناسی از دیگر مؤلفه‌های موفقیت تحصیلی است" و "از دیدگاه دانش‌آموزان برای موفقیت تحصیلی، عواملی همچون الگوهای اثربخش و حمایت‌گرهای بیرونی، زمینه‌ساز و مشوق موفقیت آنان خواهد بود" می‌باشد.

واژگان کلیدی: دانش‌آموز، مشاور مدرسه، موفقیت تحصیلی